

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN VAPAA-AIKAPALVELUT

Toimintasuunnitelma 2024 HYVINVOINNIN JA OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN TEHTÄVÄALUE

Oheismateriaali 13.2.2024/ hyla

Ylöjärven kaupunki hyvinvoinnin edistäjänä

- Hyvinvointityön perusteet tulevat lainsäädännöstä (mm. Kuntalaki (2015/410, laki sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä 612/2021).
- Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistyötä ohjaavat sekä Ylöjärven kaupunkistrategia että Ylöjärven kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2024, ja liitännäiset hyvinvointisuunnitelmat.
- Lisäksi paikallista hyvinvointityötä tukevat kansalliset ohjelmat ja strategiat, sekä alueelliset hyvinvointisuunnitelmat, kuten Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmat 2023-2026

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä.

Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalvelut

- Hyvinvointipalvelujen pääasialliset tehtävät ovat hyvinvointitiedon tuottaminen ja kokoaminen päätöksenteon sekä palvelutarjonnan tueksi ja poikkihallinnollisen yhteistyön koordinointi.
- Toimintamuotoja ovat mm. verkostotyöskentely, tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen sekä hyvinvointia ja osallisuutta tukevan tiedon tuottaminen ja jakaminen kaupunkilaisten arjen tueksi.
- Hyvinvointipalvelut toimivat eri sidosryhmien kumppanina toimissa, joilla pyritään vaikuttamaan ylöjärveläisten hyvinvointiin.
- Hyvinvointipalvelujen henkilöstö: hyvinvointipäällikkö, palvelusihteerit, projektipäällikkö, hyvinvointisuunnittelija sekä lasten ja nuorten liikuntakoordinaattori.

Hyvinvointipalvelujen tehtäväkokonaisuudet

1. [Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistyön koordinointi ja poikkihallinnollinen yhteistyö](#)
2. [Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyttä edistävän työn koordinointi](#)
3. [Kaiken ikäisten ylöjärveläisten elintapojen vahvistaminen](#)
4. [Järjestö- ja kansalaistoimintayhteistyö](#)
5. [Kotoutumis- ja maahanmuuttotyö](#)
6. [Hankkeet ja pilotit](#)
7. [Verkosto- ja yhdyspintatyö](#)
8. [Liitteet](#)

Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen koordinointi

- Ylöjärven kaupungin hyvinvointikertomustyöstä ja sen koordinoinnista kaupunkistrategian mukaisesti koko kaupungin toimialojen ja sidosryhmien tasolla vastaa kaupungin johtoryhmä.
- Hallintosäännön mukaisesti *hyvinvointilautakunta vastaa hyvinvointi-, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.*
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden ja poikkihallinnollinen yhteistyö toteutuu vuonna 2023 voimaan astuneen rakenteen mukaisesti (s. 6, kuva 1).
- Hyvinvointityötä koordinoidaan Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluissa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden ja poikkihallinnollisen yhteistyön koordinointi kuuluu hyvinvointipäällikölle, joka toimii myös hyvinvointiasioiden esittelijänä johtoryhmässä sivistysjohtajan kanssa ja puheenjohtajana hyte-työryhmässä.

Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen yhteistyörakenne alkaen 2023

Kaupungin johtoryhmä: Hyvinvoinnin ja osallisuuden johtoryhmä

- Vastaa hyvinvointityöstä ja sen koordinoinnista kaupunkistrategian mukaisesti koko kaupungin toimialojen ja sidosryhmien tasolla.
- Kaupunkistrategia

Hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen koordinaatioryhmä

- Laaja-alainen edustus kaupungin eri palvelu- ja tehtäväalueilta
- Koordinoi ja tukee yhteistyöryhmien toimintaa
- Hyvinvointisuunnitelma, -kertomus, hyte-indikaattorit

Yhteistyöryhmät

- Poikkihallinnolliset yhteistyöryhmät
- Hyvinvointisuunnitelmien laatiminen sekä niiden käytäntöön saattaminen.
- Edistää LHVK:n painopisteiden ja tavoitteiden toteutumista – hyte kannustin – ilmiölähtöistä kehittämistä.

Lapset, nuoret ja perheet

- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi
- Perhekeskusverkosto-yhteistyö

Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

- Laaja-alainen turvallisuusnäkökulma ja elinympäristön viihtyvyys ja monimuotoisuus

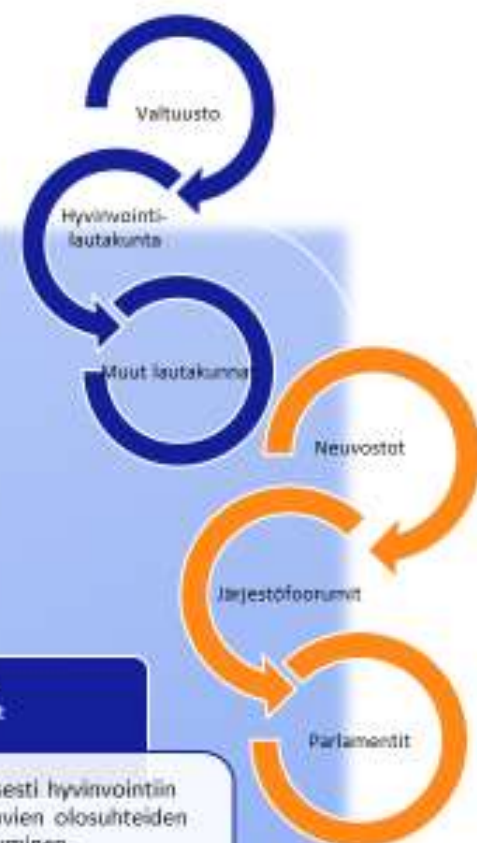
Elämänlaadun tukeminen

- Edistävää ja ehkäisevää hyvinvointinäkökulma sisältäen hyvinvoinnin eri ulottuvuudet (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen)

Elinvoimaiset kaupunkilaiset

- Paikallisesti hyvinvointiin vaikuttavien olosuhteiden (kotoutuminen, ikääntyminen, työllisyys- ja harrastustoiminta, järjestö- ja kansalaistoiminta) tukeminen

Hyte tehtäväalue

Tavoitteet vuodelle 2024

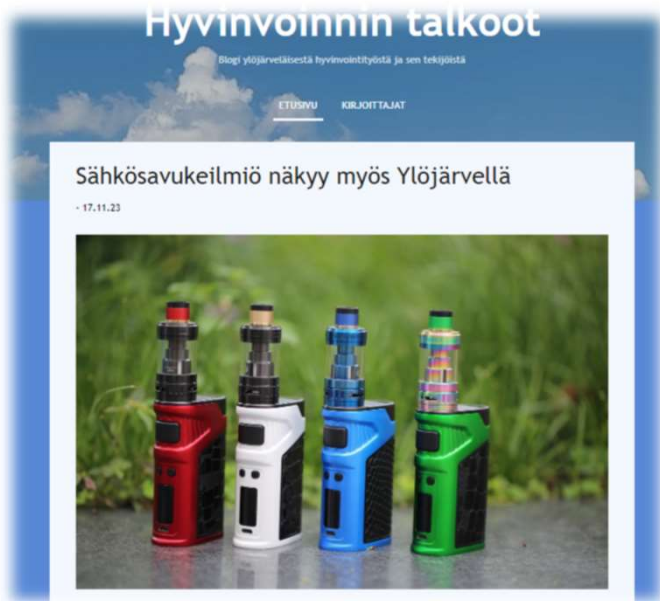
- Arjen turvallisuuden vahvistaminen ja turvattomuus-, ilkivalta- ja väkivaltariskien vähentäminen
- Kokonaisvaltaisen hyvinvointikäsitteen muodostuminen
- Lasten ja nuorten elämänhallinnan tukeminen
- Edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä
- Kaupunkilaisten osallisuuden mahdollistaminen päätöksenteossa ja omassa arkiympäristössä
- Yhteistyön ja vuorovaikutuksen mahdollistavien rakenteiden kehittäminen

Kuva 2 Tavoitteet vuodelle 2024

- Tavoitteet (kuva 2, liite 1) pohjautuvat vuoden 2021-2024 hyvinvointikertomuksen painopisteisiin;
  - hyvinvointia tukeva elinympäristö,
  - toisista välittäminen ja yhdessä tekeminen,
  - hyvinvointia rakentavien valintojen tukeminen.
- Keskeisenä koko Ylöjärven kaupungin hyvinvointityötä ohjaavana tavoitteena vuodelle 2024 on hyvinvointityön rakenteiden ja toimintamallien vakiinnuttaminen.
- Sisältäen laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman päivitystyön käynnistymisen ja suunnitelmatyökokonaisuuden selkeyttämisen.
- Hyvinvointiraportoinnin liittäminen osaksi talousarvioprosessia (liite 2).
- Lapsiystävällinen kunta –mallissa mukana oleminen.
- Hyvinvointipalvelujen tehtäväkuvien selkeyttäminen ja tarkoituksen mukaiset tehtäväkokonaisuudet.

Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyttä edistävän työn koordinointi

- Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin edistämistä; ehkäistään ja vähennetään päihteiden käyttöä ja riippuvuusongelmia sekä niistä aiheutuvia haittoja (laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015).
- Tavoitteena vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mielenterveyttä tukevia ennaltaehkäiseviä toimia, kuten osallisuuden tunnetta.
- Miten me sen teemme?
  - Tiedottamalla eri kanavia ja menetelmiä käyttäen (podcast, blogi, palvelutarjottimet, kampanjat),
  - Tarjoamalla mielekästä tekemistä arkeen (ryhmätoiminta, Perhepolku, harrastaminen, nikotiinivertaisryhmä),
  - Henkilöstön osaamista tukemalla (koulutukset, materiaalit).

Kaiken ikäisten ylöjärveläisten elintapojen vahvistaminen

Kuva3.Palvelutarjotin.

- Aukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (kuntalaki 410/2015).
- Tavoitteena vahvistaa toimia, joilla pyritään muuttamaan paikallisesti hyvinvointiin vaikuttavia sosiaalisia, ympäristöllisiä ja taloudellisia olosuhteita sekä tukea yksilöiden arkiaktiivisuutta.
- Miten me sen teemme?
  - Palveluohjauksen keinoin (elintapaohjaus, palvelutarjottimien ylläpito, yhteydenottokanavien monipuolistaminen),
  - Tiedottamalla eri kanavia ja menetelmiä käyttäen (podcast, blogi, tilaisuudet),
  - Tarjoamalla yksin ja yhteistyössä mielekästä tekemistä arkeen (ryhmätoiminta, harrastaminen, kerhotoiminta, Nuorisopassi).

Järjestö- ja kansalaistoimintayhteistyö

- Edistetään hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia (laki sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä 612/2021). Oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan (Kuntalaki 410/2015).
- Tavoitteena on mahdollistaa kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen sekä tiivistää yhteistyötä järjestöjen, vapaaehtoisten ja muiden toimijoiden kesken.
- Miten me sen teemme?
  - Luomalla toimivat yhteistyörakenteet sekä palvelupolkuja,
  - Tiedottamalla eri kanavia ja menetelmiä käyttäen (podcast, blogi, uutiskirjeet, verkkosivu, tehostamo-sovellus),
  - Kohtaamisilla (Kumppanuusfoorumit min 2 x, yhdistysvierailut),
  - Koordinoimalla avustustoimintaa,
  - Järjestökoordinaattori 1.8.2024 alkaen.

Kotoutumis –ja maahanmuuttotyö

- Kotoutumislain 1386/2010 8 §:n mukaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Lisäksi viranomaisilla on hallintolain (434/2003) mukaisesti yleinen lakisääteinen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus, jota erityislait täydentävät.
- Tavoitteena kotoutumisen edistäminen ja sujuvat kotoutumisen prosessit sekä yksilöiden osallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen.
- Miten me sen teemme?
  - Toimintatapojen ja yhteistyörakenteiden vahvistaminen,
  - Asiakastyön toteuttaminen (yksilö- ja verkostotapaamiset),
  - Palveluohjauksen keinoin (palvelutarjottimet, ohjaus ja neuvonta),
  - Saavutettava viestintä (verkkosivut, esitteet, infotilaisuudet).

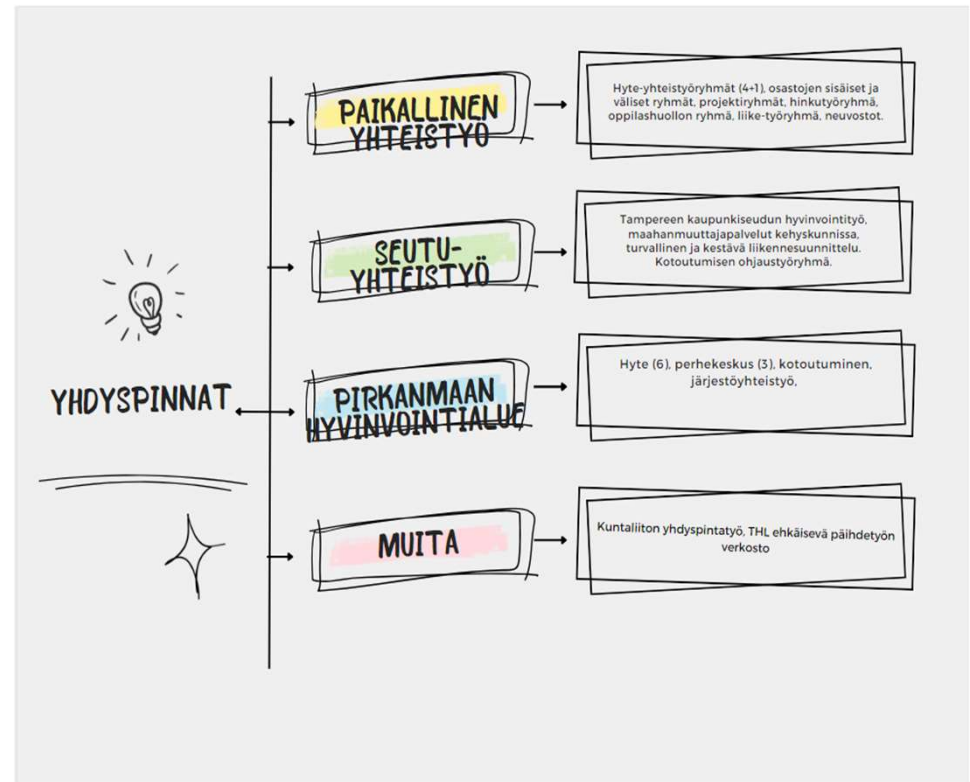
Hankkeet, kokeilut ja määräaikaiset kokonaisuudet

- Käynnissä olevat hankkeet: Harrastamisen malli, liikkuvat ohjelmat perusopetus ja varhaiskasvatus, Pirhan hankkeet.
- Käynnissä olevat projektiluonteiset kokonaisuudet: Osallistuvan budjetoinnin koordinointi.
- Mukana oleminen: digitiekartan päivittäminen, hinku-tiekartan päivittäminen.
- Utta: Lapsisystävällinen kunta –malli alkaen 2024.
- Uusia avauksia etsitään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Verkosto- ja yhdyspintatyö

- Hyvinvointityötä toteutetaan kaikkialla ja eri yhdyspinnoilla; Ylöjärven kaupungin kaikilla sektoreilla, yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on Pirkanmaan hyvinvointialue.
- Tavoitteena on luoda sujuvat yhteistyö rakenteet ja asukkaisen näkökulmasta saavutettavat ja saumattomat palvelukokonaisuudet.
- Miten me sen teemme?
  - Asiantuntemuksen jakamista tavoitteiden toimeenpanemiseksi.
  - Tiedonkulun varmistamista ja edunvalvontaa,
  - Yhteistyöverkostojen koordinoitua ja yhteen saattamista,
  - Osallistamalla yhteistyöverkostoihin (kuva 4).

Kuva4.- Keskeiset yhdyspinnat

Verkosto- ja yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialue

- Lainsäädäntö edellyttää kuntia ja hyvinvointialueita toimimaan yhteistyössä. Yhteistyöstä on säädetty muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa. Lisäksi Pirkanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakunnan liiton puitesopimuksessa yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteeksi.
- Yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen edistävässä ja korvaavassa hyvinvointityössä on vasta rakentumassa.
- Tunnistettuja yhdyspintoja yksitoista (kuva 5), joista noin puolessa hyvinvointipalvelut aktiivisesti mukana.
- Yhdyspintatyö ei ole vain yhdensuuntaista, vaan turvataan myös paikallinen monialainen yhteistyö

Kuva5.Yhdyspintapalvelut Pirha.fi

YLÖJÄRVI

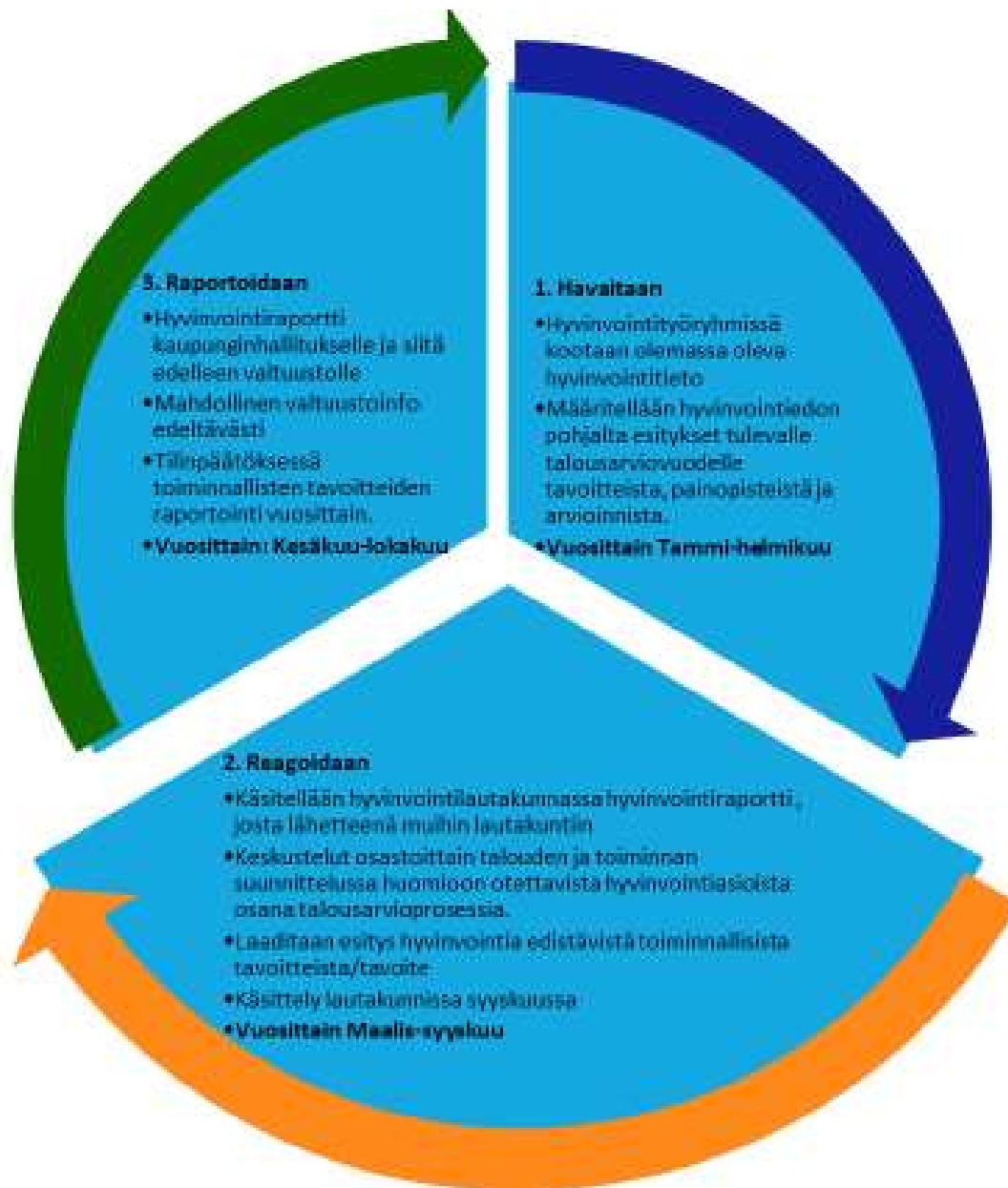
Hyvinvointipäällikkö
Suvi Saarinen
p. 044 4811471
etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
www.ylojarvi.fi

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seuranta
Monikanavaisen ja saavutettavan palveluohjauksen vahvistaminen	<p>Jatkokehitetään sähköisiä palvelutarjottimia ja tehostetaan niiden markkinointia</p> <p>Tiivistetään yhteistyötä alueellisten tarjottimien sekä PTV:n kanssa</p> <p>Laaditaan tarpeen mukaisia palvelukarttoja, kuten lapsiperhepalveluista</p> <p>Kehitetään nykyisten asiointikanavien (puhelin, sähköiset palvelutarjottimet, aulapalvelut) tavoitettavuutta ja keskistetään soveltuvin osin</p>	<p>Hyte-yhteistyöryhmät</p> <p>Tukena: osastot</p>	<p>Määrällinen: Palvelujen ja yhteydenottojen määrä. Palvelutarjottimien määrä</p> <p>Laadullinen; Asukaspalaute</p>
Arjen turvallisuuden vahvistaminen ja turvattomuus-, ilkivalta- ja väkivaltariskien vähentäminen	<p>Tunnistetaan keskeiset toimijat, roolit ja vastuut, ja toteutetaan ennaltaehkäiseviä ratkaisuja monitoimijaisesti</p> <p>Tunnistetaan turvattomuuden riskitekijät ja huomioidaan turvallisuutta vahvistavat tekijät suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseissa.</p> <p>Tarkastellaan monialaisesti ajankohtaisia ilmiöitä ja yhteisiä toimenpiteitä</p> <p>Tiedon jakaminen ja vuorovaikutuksen lisääminen</p>	<p>Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö</p> <p>Tukena: Turvallisuustyöryhmä ja Kestävä ja turvallinen liikenne –työryhmä</p>	<p>Määrällinen: tilastot</p> <p>Laadullinen: asukaspalaute</p>
Kokonaisvaltaisen hyvinvointikäsityksen muodostuminen	<p>Huomioidaan hyvinvoinnin eri osa-alueet osana kokonaisvaltaista hyvinvointityötä</p> <p>Asukkaiden kannustus viestinnällä ja kampanjoilla</p> <p>Henkilöstön keskinäisen vuoropuhelun mahdollisuutta lisäämällä kokoamalla tarpeen mukaisia monialaisia yhteistyöryhmiä ja osaamista tuetaan mm. työn tueksi intralla.</p>	Hyte-työryhmä	<p>Määrällinen: teemojen määrä, viestinnän, materiaalin määrät</p> <p>Laadullinen: kysely</p>
Lasten ja nuorten elämänhallinnan tukeminen	<p>Uuden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta osana hyvinvointikertomustyötä ja toimenpiteiden toteutus</p> <p>Alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutus kuntien toimenpiteiden osalta</p> <p>Jatketaan harrastamisen tukemista osallistamalla Suomen harrastamisen malli hankkeeseen sekä liikkuva ohjelman kokonaisuuksiin.</p> <p>Haetaan lapsi ystävällinen kunta- malliin</p> <p>Tarkastellaan monialaisesti ajankohtaisia ilmiöitä ja yhteisiä toimenpiteitä</p> <p>Toimenpiteissä huomioidaan kaiken ikäiset lapset ja nuoret</p>	<p>Lasten, nuorten ja perheiden työryhmä</p> <p>Tukena: hyte- työryhmä sivistysosasto</p>	<p>Suunnitelma valmis/ei valmis</p> <p>Liikennevaloseurant a toteutus</p>

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Seuranta
Edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä	Kuntalaisten ja yhteisöjen tietoisuuden lisääminen hyvinvointia tukevien valintojen tekemiseksi Jatketaan monialaista etäryhmätoiminnan toteutusta ja pilotoidaan myös kaupungin sisäisiä ryhmiä Tarkastellaan monialaisesti ajankohtaisia ilmiöitä ja yhteisiä toimenpiteitä	Elämänlaadun tukeminen yhteistyöryhmä	Hyte-indikaattorit Koettu hyvinvointi
Kaupunkilaisten osallisuuden mahdollistaminen päätöksenteossa ja omassa arkiympäristössä	Tarjotaan kaikenikäisille kuntalaisille vaikuttamisen mahdollisuuksia esimerkiksi lisäämällä tiedon saantia itseä koskevista asioista Mahdollistetaan kaikille osallistuminen vapaa-ajantoimintaan, kuten kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin mm. harrastamisen mallin avulla.	Elinvoimaiset kaupunkilaiset työryhmä Tukena: muut yhteistyöryhmät, osastot	Määrällinen: tilastot Laadullinen: asukaspalaute
Yhteistyön ja vuorovaikutuksen mahdollistavien rakenteiden kehittäminen	Tiivistetään yhteistyötä järjestöjen, vapaaehtoisten ja muiden toimijoiden kesken Tunnistetaan yhdyspinnat ja yhteistyötä tukevat käytänteet Viestinnän tehostaminen Lisätään kolmannen sektorin toimijoiden osallistumista kaupungin yhteistyöryhmiin Osaltaan kohdan 1 toimenpiteet.	Hyte-työryhmä Tukena: muut yhteistyöryhmät	Määrällinen: tilastot Laadullinen: palaute

Liite 2 Hyvinvointiraportointi talousarvioprosessissa (Saarinen & Liinavuori)

Hyvinvointiraportointi talousarvioprosessissa, Ylöjärven kaupunki